

De Heraut

door de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 25 Juli 1920. N°. 2218.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de gesubscribeerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: N.Z. Voorburgwal 58-60, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f.1.50 bij vooruitbetaling voor het Buitenland en Ned.-Indië per jaar f.7.20 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f. —.15. Advertentieprijs: van 1 tot 5 regels f.1.25, met inbegrip van bewijsnummer, voor elk regel meer f. —.25. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f. —.12 per regel.

„Al is 't, dat hij het niet geweten heeft.”

En indien een mensch zal gezondigd hebben, en gedaan tegen een van alle geboden des Heeren, hetwelk niet zoude gedaan worden, al is het dat hij het niet geweten heeft, nochtans is hij schuldig, en zal zijne ongerechtigheid dragen. Leviticus V:17.

Het is de Heere, die hier spreekt, en zijn waarschuwend stem tot Mozes doet uitgaan. En hier vooral draagt Gods waarschuwing een ernstig, een aangrijpend karakter.

Dat men den toorn Gods over zich brengt, door te zondigen tegen beter weten in, spreekt zoo van zelf, dat 't nauwelijks herinnerd behoeft te worden. Doch hier raakt de waarschuwing des Heeren een veel intiemer karakter. Hier toch is sprake van een ingaan tegen de wet des Heeren en van een overtreden van zijn heilig gebod, maar zóó dat men er niet op verdacht was, en in zonde tegen de wet Gods verviel, zonder er ook maar aan te denken, dat men hier een stellig gebod des Heeren verzaakte, en louter in onnadenkendheid aan de zondige neiging van zijn hart toegaf. Het staat er zoo nadrukkelijk bij: „Al is het dat hij 't niet geweten heeft, nochtans is hij schuldig.” En daarbij is dan zoo weinig van vergeving sprake, enkel omdat er niet aan gedacht was, dat de Heere uitdrukkelijk aan Mozes betuigt: „Al is 't dat hij 't niet geweten heeft, nochtans is hij niet alleen terdege schuldig, maar zal hij ook zijn ongerechtigheid dragen.”

't Hangt hier aan wat de Heere vooral aan Josua zoo indrukwekkend op 't hart bond. Op allerlei wijs had Josua er voor gestaan, dat Israël in vergeetachtigheid verviel en in onnadenkendheid verzonk, en er dan gedachteloos op toezondigde. Tegen dit euvel vooral had nu Josua, op 's Heeren last, het afdoelende volk te waarschuwen. Israël dorstte wel naar roem en eer, om als 't volk van Jehova onder de volkeren vooraan te staan, maar 't verzonk geduriglijk in gedachteloosheid, en verviel hierdoor keer op keer in ergelijke zonde tegen den Heilige. Dit werd daardoor tweevoudig gebracht dat Israël in zijn godsdienst te slap en te zwak stond; en het is daarom dat de Heere Josua, na Mozes dood, zoo ernstig vermaande, om toch aan die slapheden en gedachteloosheid bij het volk een einde te maken, het volk wakker te roepen uit zijn inzinking, en zoo opnieuw den heiligen ijver, waardoor het in Egypte een oogwink beziel was geweest, nogmaals even krachtig als destijds te doen opwaken.

Het is in hoge mate opmerkelijk, hoe reeds in het eerste hoofdstuk van Josua, geheel dezelfde waarschuwing tegen de geestelijke verslapping tot het verstrooide volk uitging. Bijna in geheel gelijkluidende woorden vindt ge reeds in dit eerste hoofdstuk het Goddelijk vermaan tot viermalen toe herhaald. Al aanstonds toch heet het in 't zesde vers tot Josua: „Zijt sterk, en heb goeden moed, want gij zult dit volk dat land erfelijk doen bezitten.” Vlak daarop in vers 7 heet het dan nogmaals: „Alleenlijk wees sterk en heb goeden moed, opdat gij verstandiglijk handelt alom waar gij henen zult gaan!” Vers 9 spreekt 't bijna eensluidend nogmaals uit: „Wees sterk en heb goeden moed, en ontzie u niet.” En dan ten slotte gaat hetzelfde vermaan nogmaals in het slotvers van dit eerste hoofdstuk uit: „Alleen wees sterk en heb goeden moed!” Mozes was nu den dood ingegaan, en alle verantwoordelijkheid voor wat te komen stond, wordt nu door den Heere op den zooveel zwakkeren Josua gelegd, en dit juist beweegt den Heere om Josua zoo ingrijpend, zoo bij herhaling en zoo ernstig tot het doortasten naar Gods bevel te bewegen, dat hij nu in schier letterlijken zin wakker geschud wordt, en aan het bevel des Heeren als ware het met heel zijn persoon wordt vastgeklemd. Niets moest van nu af aan bij Josua schijn blijven. Geheel zijn toewijding aan de zaak des Heeren moest zich in zijn geroepen volk ten volle in klare doortastendheid openbaren. Er mocht nu van geen aarzelen, van geen zweven of weifelen sprake meer zijn. Op doortastende, en alle zwakheid te boven komende wijze, moest Josua met het volk van nu af aan in de uitvoering van Gods heiligen wil doordringen. En dit zou kunnen, en zou verweerd worden, indien Josua, en onder zijn leiding het volk van Israël, er slechts ernstig op bedacht was, om eigen

zwakheid van zich af te schudden, sterk in God te staan, en met goeden moed zich aan de volvoering van de grootsche taak te zetten, waartoe de Heere het volk thans op nieuw door Josua opriep.

Hierop nu had de Heere van meet af, en zulks door Mozes, toen deze het volk nog leiden kon, het zedelijk zoo slappe Israël voorbereid, en het aan Israël laten inprenten, dat slappe vergeetachtigheid en onzekerheid nooit en nimmer het ingezonken volk voor zijn God zou kunnen verontschuldigen. En dit nu was het, wat Mozes, in naam des Heeren, aan 't volk reeds zijns na zijn uittocht uit Egypte, zoo snijdend ernstig op 't hart bond. Vooral nu het van Egypte was vrij gemaakt, zou het uitgetogen Israël in de woestijn zoo licht in zondige vergeetachtigheid vervallen en zich gaan inbeelden, dat de Heere aan dit volk de onnadenkendheid niet zou toerekenen, en alsoo de tekortschieting in het leven naar het hoog gebod zou kwijtschelden. Mozes voorzagt, en 't volk gevoelde 't met hem, dat in hooge mate een zondig vervallen in godsdienstige slapheden te duchten stond, en dat het volk als van zelf geneigd zou zijn, zich in te beelden, dat hun zonde der slappe onnadenkendheid hun niet zou worden toegerekend. En hiertegen nu 't, dat de Heere het afglijdende volk zoo niets ontziende door Mozes laat waarschuwen. Al is het dat volk geen zonde zag in wat 't deed, en dus niet wist dat 't rechtstreeks tegen den Heiligen inging, in niets zou dit tot verontschuldiging kunnen strekken, en de vergelding en de toorn des Heeren zou in niets getemperd ten volle doorgaan. Indien een mensch zal gezondigd hebben, al is 't dat hij er niets opzettelijks in misde, 'nochtans is hij schuldig, en zijn ongerechtigheid zal hij dragen.

Dit was toen zoo, maar beelde zich nu toch niemand in, dat zulks thans niet meer gelden zou. Gelijk het toen stond, staat het nog, en wie gedurig in onnadenkendheid 's Heeren wil verzaakt, en niet tot inkeer komt noch 's Heeren vergeffenis inroep, zal ook nu nog de bitterste gevolgen van zijn onnadenkendheid dragen. Het blijft en is nog steeds 's Heeren wil, dat we naderbij zullen blijven, om te letten op wat ontkenning van Gods heiligen wil zou zijn, teneinde alsoo de verzaking van Gods Wet met de stiptste opmerksaamheid te voorkomen.

Dit nu is de golving in den strijd van ons geloofsleven, die nog steeds zoo ernstig gevaar voor de gezonde opleving van ons geloof met zich brengt. Men ontken dan wel den stelligen eisch van Gods Woord niet, en we 't maar al te goed, hoe in geheel ons gewone dagelijksche leven het pad waarlangs we ons te bewegen hebben, ligt afgebakend. Zoo dikwijls dit ons in een predicatie wordt voorgedragen, doet 't ons in niets vreemd aan; en als een Meditatie 't ons nogmaals op 't hart bindt, zegt onze ziel er als van zelf ja en amen op. We staan niet als vreemdelingen in het Heiligdom des Heeren, maar geraaktten allengs zeer wel op de hoogte van wat de Heere ons op 't harte bond. Doch de geestelijke jammer is nu maar, dat deze stellige eisch des Heeren, die geheel ons huiselijk en maatschappelijk en geestelijk leven beheerschen moest, ons niet naar eisch innerlijk aangrijpt, en vooral niet zóó aangrijpt dat steeds meer geheel ons leven er door beheerscht worde. Er moet eenheid heerschen tusschen wat we in den Tempel des Heeren als Zijn heiligen wil belijden, en hetgeen we in ons dagelijksch verkeer en in ons gewone leven ons als leiddraad kiezen. Doch juist hieraan hapert het dan zoo telkens. In niets willen we van onze Belijdenis afwijken. Met de getrouwen willen we getrouw zijn, en als 't op 't eerbiedigen van Gods Woord aankomt, in niets te kort schieten, alleen maar in het praktisch dagelijksche leven, en in onze omgang met de alsoortige leden der wereld, vergeten en verzaaken we dan toch telkens de bijzondere positie die we door ons geloof in de wereld innemen. We geven dan keer op keer in allerlei opzicht aan de begeerten van het leven der wereld toe, en terwijl het Heilige van Gods Huis onze innige sympathie blijft bezitten, blijft ons praktisch leven zoo vaak op doolpaden af. En dan juist overkomt ons almeêr die zondige vergeetachtigheid, dat we niet meer voelen noch weten, hoe bitterlijk we telkens van Gods heiligen wil afdoelen, tot ten leste de Heere zelf ons aangrijpt en ons het bittere wee van onze ongerechtigheid dragen doet.

Dr. A. K.

Voor Kinderen.

IN VREEMDE HAVEN.

IX.

Onder de menschen.

De eerste les die Hendrik kreeg, geleek af wondervol op die van den kapitein en betrok de werkzaamheden van den scheepjongen — er waren nu eigenlijk twee — vóór het ontbijt. Hendrik luisterde aandachtig toe. 't Kwam veel meer op wat hij pas gehoord had. Maar toen hij het waagde te vragen, hoe laat het moest geschieden, viel de stuurman driftig uit: „Weet ik het, jongen? Natuurlijk gaat de kapitein voor, maar verder ook niets of niemand. Maar denk er om, een schip is geen stuk land zoals waarop jij geloof ik, bent groot gebracht. Onder boerenomstandigheden gaat alles langzaam en saai, hier moet alles vlug gaan op de klok af.” „Maar hoe laat dan?” vroeg Hendrik. „Wel, naar het uitkomt, naar wind en weer dienen. Maar meestal is de tijd eender: na den kapitein, je rekent maar zoo en zooveel glazen.” Of de jongen nu veel wijzer was, is de vraag, maar de stuurman ging voort: „Dan moet je ook geregeld zorgen dat de hond zijn eten krijgt. Maar pas op, het is een rakker; hij kan geen landrotten uitstaan, en jij bent, zie ik, nog een echte.”

Hendrik wachtte af wat er nog meer zou komen. „Dan, vervolgde de stuurman, ben ik gesteld op mijn borreltje elken middag om drie uur, dan krijgt hier ieder zijn oorlam. Denk daar vooral om.”

„Maar wat is dat?” vroeg de jongen. „Wel natuurlijk een borrel klaren jenever.” „Moet ik dat ook drinken?” vroeg Hendrik die thuis en bij Klaver geleerd had den sterken drank te mijden.

„Natuurlijk, jij ook, en anders zijn er wel liefhebbers voor. Maar je bent toch niet van die gekken, die in elk glaasje den duivel zien, is dat gepreikt, leer het dan maar gauw af, want ik veel die gekken praat niet. Zoo'n borrel doet aan lijf en ziel goed.”

Daar wist Hendrik zoo dadelijk geen antwoord op, trouwens hij stond ook als jongere in jaren tegenover zijn oudere, zijn meerdere bovendien. Toch waagde hij te zeggen: „Ik heb het nooit gedronken, en voel er ook weinig lust in.”

„Ei zoo, maar hij is toch voor de ganzen niet gebrouwen. Vijf vragen hier ook niet waar iemand lust in heeft, en drink je niet mee, dan zul je hier weinig vrienden hebben. We houden hier niet van zulke fijnen.”

„Maar ik ben 'thuis er altijd tegen gewaar-schuld,” zei Hendrik onnoozel.

„Natuurlijk, een aartje naar zijn vaartje. 'k Zeg je nog eens, wie een borrel neemt doet geen zonde, maar doet zich zelf goed. Je zult wel wennen hier. Doe maar wat ik je zeg en vergeet niet wat ik je opdroeg. Je bent nu nog een groen boertje, maar dat verandert wel. En denk er om, haal je streken uit, dan weten wij hier ook van straf. Tegenspreken zoals daar straks duld ik niet. En nu, vrome jongen, kan je gaan.”

Just niet vroolijk ging Hendrik heen. Heel graag zou hij zijn nieuwen vriend den kok hebben opgezocht, maar dat ging niet ditmaal, onder andere, wijl hij natuurlijk allerlei dingen had in orde te brengen wilde bij in zijn eigen koffer den weg weten. Toen zijn slaaptide hem gewezen was betrok hij die maar spoedig.

Van slapen kwam evenwel niet veel. De ongewone dag dien hij achter zich had, de niet minder ongewone slaaplplaats zowel als de vele gedachten hielden hem lang den slaap uit de oogen.

Hij gevoelde zich niet recht gelukkig of liever recht ongelukkig. Alles scheen tegen te loopen. Zoo zou hij het werk niet kunnen verrichten. Maandenlang onder vreemden en dat misschien zonder een enkelen betrouwbaren vriend. Hij begon te gelooven, dat hij, nu kapitein Klaver niet meêging, hier eigenlijk te veel was en beter had gedaan om thuis te blijven. Maar dan dacht Hendrik weer aan Helpman, bij wien het toch ook niet prettig was.

Eensklaps, hij wist zelf niet hoe, scheen hij woorden te hooren: „Werp al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u.”

Dat had hij meer gehoord. Hoe dikwijls had vader dat thuis uit den Bijbel voorgelezen. Maar hij had er dan niet zoo op gelet. Gods Woord hooren is nog iets anders dan het toepassen op zichzelf.

Dat ervoor onze Hendrik nu ook. Voor het eerst in zijn leven mischien begon hij over die woorden na te denken. Tot nog toe had de Heere God voor hem gezorgd. Zou hij het thans ook niet doen? Zeker. Hij gevoelde zich wonder bemoedigd en gesterkt, al wist hij zelf nog niet recht hoe dit kwam.

Reeds vroeg werd hij weer wakker en haastte zich op te staan, gedachtig aan wat de kapitein hem had opgedragen. Wel vond hij het vreemd dat niemand hem gewekt had of hem een tijd van opstaan had genoemd. Maar dat zou wel komen dacht hij. Toen repte hij zich naar de kajuit, die hij ongelukkig wat lang moest zoeken. Maar o wee. Op zijn kloppen klonk een barseh „binnen” en weldra bespeurde hij den kapitein zelf, die juist wou gaan ontbijten. Hendrik werd ontvangen met de min lieflijke woorden: „Slaapkop? 't is al den eersten keer mis? Wat moet dat worden? Dat gaat zoo niet.”

De jongen had kunnen antwoorden, dat juist

den eersten keer een vergissing zeer mogelijk was. Maar hij was gelukkig zoo wijs te zijn. „En nu spoed gemaakt,” ging de kapitein voort, een netjes ook. Hoe eer je klaar bent, hoe beter.”

Hendrik wenschte niets liever en dacht intusschen na over de kans om haastig met netjes te verrichten. De kapitein hield hem terwijl hij spoedig scherp in het oog, en zei gelukkig al stoffend: „Nu is het mooi. Tot morgen en dan op tijd.”

Terwijl Hendrik naar het vooronder ging, het gewoon verblijf der matrozen, waar hij allerlei te verrichten had gekregen, ontmoette hij voor het eerst zijn kameraden, scheepjongen no. 1, die hem juist niet vriendelijk aankeek en scheen te denken: „Wat doe jij hier, jij vreemde eend in de bijt.”

Tot eersten welkomstgroot hitte hij den hond op zijn lotgenoot aan. Maar het beest, waarschijnlijk nog gedachtig aan de gevoelige les van gisteren liet zich niet verleiden tot bepaalde vijandelijkheden, maar beperkte zich tot een dof gebrom. Van Fik althans had Hendrik blijbaars niet veel meer te vrezen.

Maar zou hij dan ook aan boord, van de dieren weinig hebben te duchten, van de menschen naar het scheen wel. Het trof Hendrik hoe bijna iedereen hem ruw of hatelijk bejegende. Hij vroeg zich zelf af waarom, daar toch geen van allen hem vroeger ook maar van verre had gekend. Hij wist niet dat de eerste stuurman in alles de hand had, dat deze in Hendrik een lastpost zag, die hem werd opgedrongen, zoo iets als moest hij de plaats van kapitein Klaver bij den scheepjong innemen. Weigeren kon hij niet; des te meer lichte hij zijn wrevel over en tegen Hendrik.

HOOGENRIJK.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons: Een van de moeilijkste lessen voor de vrienden die propagatoren is te leeren werkzaam te wachen.

Wachten, niet met een gevoel van, anderen gaan toch voor, maar met het verlangen om vruchten te zien op verrichten arbeid.

Dat zit zoo. Er moet een plaats „ontgonnen” worden. Naar uit een grondig onderzoek is gebleken, zijn er vrienden en zijn deze vrienden wel in staat om eene bijdrage toe te zeggen.

Het plan de campagne is opgemaakt, het werk vangt aan en de eerste personen zijn thuis en worden bereid gevonden.

Maar dan komt het. „Mijnheer is vandaag niet thuis” of: „Ja vriend, de V. U. is een goede zaak, ik ben een voorstander, maar ik moet mij nog eerst eens bedenken hoeveel mijn jaarlijksche bijdrage wezen zal.”

En dan . . . maar twee Herauten zouden niet voldoende zijn om al de bezwaren van dien aard te vermelden.

In de aantekeningen komen dan voor „niet thuis”, „zal later antwoorden”, „is ongesteld”, „nog eens terugkomen” enz. enz.

De propagandist moet echter voort en laat de verdere actie over aan den agent of correspondent en moet dan wachten wat deze verder zal doen.

Hoe verblijdend is het dan, wanneer er resultaat komt.

Zoals in de afgelopen week. Nieuwendijk was krachtig bewerkt en ver-rassend verhoogd.

Maar er waren ook gevallen als boven, en er was nog meer te doen.

En wat blijkt nu. De agent heeft, nadat de plaats bijna afge-werkt was, nog eens nalezing gehouden en bij de afrekening werd nog een opgegeven gevoegd van 13 nieuwe begunstigers.

Een tweede antwoord, of beter nog een ander woord, kwam, wat in 't geheel niet verwacht werd. Een van de ouders van een oud-student zond voor het fonds 1920 de som van f. 100.

Wachten valt soms zwaar, maar zulke rap-porten geven moed.

Wie weet hoeveel leden en begunstigers zich reeds hebben opgegeven en hoever de geraamde f. 60.000 contributie reeds is overtroffen!

En ook hoeveel geld er reeds voor het fonds 1920 is verzameld.

Verzassingen geven moed, maar ook wachten is soms zwaar. Daarom broeders correspondenten, die nog niet of niet geheel hebben afgerekend, wilt toch zoo spoedig dit kan in orde maken.

De rente is zoo buitengewoon hoog, en zoodra het geld ontvangen is, kan het rentegevend worden gemaakt.

Eenzelfde verzoek wordt gericht tot de heeren oud-studenten inzake het fonds 1920.

Door den Giro-dienst is het overmaken van gelden thans bijna kosteloos.

Wachten is zwaar, maar toch zou het niet goed zijn zoo er niets meer „te wachten” is. De liefde voor de Vrije Universiteit geeft recht om nog veel, ja zeer veel te verwachten van de belijders der Gereformeerde beginselen ook in de Hervormde Kerk.

Aan de Gereformeerde Kerken van Nederland, vergaderd in Generale Synode te Leeuwarden.

Weleerwaarde en Eerwaarde Heeren Broederen! De Gereformeerde Scholen in ons vaderland, die in „Gereformerd Schoolverband” verbonden

zijn, bespraken in de Algemeene Vergadering, den 12den Mei 1920 te Utrecht gehouden, het gebruik van den Heidelbergischen Catechismus als leerboek der waarheid naar het Woord Gods voor onze Scholen.

De verplichting voor onze Gereformeerde Scholen, om naar het Verbond Gods, in den Heiligen Doop bezegeld, heel het Onderwijs met de Belijdenis der Kerk in overeenstemming te doen zijn, stond daarbij onder ons vast; en ook de verplichting, om in overeenstemming met die Belijdenis niet alleen de Bijbelsche Geschiedenis in onze Scholen te onderwijzen, maar, naar een goed leerplan, ook regelmatige onderwijzing te geven in de kennis der goddelijke waarheid, mede tot voorbereiding der leerlingen voor de latere verdere onderwijzing in de Kerk des Heeren.

De Heidelbergische Catechismus is tot heden ons aangewezen als de „onderwijzing in de Christelijke leer, die in de Nederlandsche Gereformeerde Kerken en Scholen geleerd wordt”. Onze Gereformeerde Scholen wenschen zich daaraan ook te houden, gelijk ze zich hiertoe verplicht rekenen. En zij meenen, niet slechts naar den inhoud van den Catechismus de leer der waarheid voor de leerlingen in het licht te moeten stellen bij het onderwijs in de Bijbelsche Geschiedenis en van de kennis der Heilige Schrift, maar ook regelmatig den Catechismus te moeten onderwijzen en de woorden, waarin de Kerk daarin haar geloof belijdt, in het geheugen der leerlingen te doen opneemen.

Hierbij nu treden bij toeneming belangrijke bezwaren naar voren: Vele woorden en uitdrukkingen in den Catechismus zijn niet meer in overeenstemming met de taal, die althans door de leerlingen onzer lagere Scholen in den tegenwoordigen tijd gebruikt en verstaan wordt. Dit geldt niet minder van den zinsbouw in vele gewichtvolle antwoorden van den Catechismus. Zelfs in de hoogste klassen onzer Scholen stuiten wij op deze moeilijkheden. Indien het dan ook al gelukt, heel den Catechismus in het geheugen der scholieren te doen opnemen, zoo leeft deze daar toch niet voldoende in de taal en zeggwijze, die onzen kinderen eigen zijn en daarmee in hun kennen en verstaan; en een gevolg hiervan is mede, dat ook het geheugen het woordelijk geleerde niet getrouw bewaren kan.

Is hiermee reeds een paedagogisch en methodisch bezwaar genoemd tegen het gebruik van den Catechismus als leerboek voor onze Gereformeerde Scholen, — paedagogisch en methodisch vorderen voor het onderwijs van alle leer-vakken in onze Scholen een voortschrijden van het lagere tot het hogere, van het meer eenvoudige tot het minder eenvoudige. Dit geldt ook voor het onderwijs in de Christelijke religie en in de geloofskennis, die de Catechismus bedoelt. Het verklaren en het memoriseren van de waarheid, die wij belijden, en in de juiste woorden, behoort niet geheel uitgesteld te worden tot in het laatste leerjaar onzer Scholen, om dan in zware taal en zinsbouw en in alle geloofs-stukken tegelijk gegeven te worden, maar moet over meerdere leerjaren kunnen gaan, en zóó, dat het volgende de uitbreiding en verderbouw van het voorgaande is. Wij behoeven daarom voor onze Gereformeerde Scholen een leerboek, dat voor zulk een methodisch gebruik geschikt is, en alsoo aan den genoemden paedagogischen eisch voldoet. Het „Kort Begrip der Christelijke religie” is zeker als eenvoudiger en korte samen-vatting van den inhoud van den Catechismus ook voor onze Scholen te gebruiken, zoodat het leeren daarvan aan dat van den Catechismus kan vooraf gaan, — al is het voor dit doel ons niet door de Gereformeerde Kerken aangewezen. Toch is hiermee niet aan de behoefte voor het onderwijs in onze Scholen genoeg gedaan, omdat het taalbezuur ook hier doorgaat, de woorden van het „Kort Begrip” niet steeds met die van den Catechismus precies overeenkomen, alle geloofstukken ook hier tegelijk gegeven worden, en de onderwijzing in de geboden van de Wet des Heeren en in de bedien van het „Onze Vader” hier ontbreekt.

Eén en ander deed de gedachte naar voren brengen, om uit den kring der Scholen zelf een leerboek voor de Christelijke geloofsleer te doen opmaken, dat in overeenstemming met de Belijdenis van de Gereformeerde Kerken en met de paedagogische en methodologische eischen, die voor onze Gereformeerde Scholen gesteld moeten worden, met concentratie in de leerstof, aan de behoefte voor onze Scholen voldoet.

Toch besleffen de vertegenwoordigers onzer Scholen, zoo Bestuurders als Ouderwyzers, in de Algemeene Vergadering van „Gereformerd Schoolverband”, dat de uitvoering dezer gedachte door gewichtige bezwaren gedrukt wordt. Zij oordeelden, dat de band tusschen de Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Scholen althans in de onderwijzing der Christelijke religie moet bewaard en versterkt worden; dat de preciese woorden der geloofsleer niet door de Scholen maar door de Kerken moeten worden gegeven; en dat het leerboek der Scholen, en daarmee het onderwijs der Scholen, zich bij dat der Kerken moet aansluiten en mee aan het volgende onderwijs der scholieren in de Catechis-tien bevorderlijk moet zijn. Aan de andere zijde echter werd geoordeeld, dat ook de Gereformeerde Kerken er prijs op zullen stellen, te zorgen, dat voor de kennis en belijdenis van het Christelijk geloof een geschikt leerboek voor onze Gereformeerde Scholen niet ontbreekt, een leerboek, dat aan de behoefte der Scholen voldoet en tegelijk aan de volgende onderwijzing der Kerk voorbereidend ten goede komt.

Om bovenvermelde redenen en overwegingen besloten de Gereformeerde Scholen in „Gereformerd Schoolverband” een en ander onder Uwe